

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ.
Strada Iuliu Maniu Nr. 36

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
Abonament: 150 Lei la an.

Redactor responsabil:
Dr. SEBASTIAN STANCA
Telefon 13—74

Morala creștină și școlile Statului

Pentru ce va trebui cât de curând ca biserica ortodoxă să-și concentreze privirile asupra scoalelor confesionale?

Mulți cred că în urma împrejurărilor biserica nu va susține în viitorul apropiat școlile confesionale. Biserica e săracă abia își poate acoperi nevoile sale, ce privesc cultul și încă vreme oarecare nu va fi în stare ca să aibă școlile sale începând dela învățământul primar până la învățământul superior.

Și chiar și factorii cu răspundere socotesc aceasta ca ceva inevitabil. Firește ceace va îndemna biserica ortodoxă română ca pentru un timp oarecare să renunțe la școli nu sunt motivele invocate de dușmanii școlii confesionale.

Căci școala confesională română nu va putea lucra nici odată — precum pretind dușmanii școlii confesionale în special d-l Popa Liseanu — împotriva intereselor statului român. Acea școală românească, care în trecut în butul tuturor pedecilor a oțelit conștiințele românilor din Ardeal pentru interesele mari ale neamului românesc, nici odată nu-și va putea renega trecutul său. Chiar faptul că în trecut prin spiritul său școala confesională română a fost împotriva statului unguresc, care voia să desființeze orice simț și năzuință românească dovedește îndeajuns, la ce ar putea aduce în statul român, școala confesională română.

Dușmanii școlii confesionale române gresesc împotriva pietății și recunoștinței cu care trebuie să privească ori ce bun român școala confesională din Ardeal, când din faptul că școala română confesională în trecut prin spiritul său a fost împotriva statului unguresc deduc și argumentează că în viitor are să fie îm-

potriva statului românesc. Doar alte scopuri a avut statul unguresc cutropitor și altele sunt telurile și năzuințele statului român! Prin urmare concluzia d-lui Popa Liseanu și alților este lipsită de orice logică. Ori vrea d-l Popa Liseanu să spună că școala română este vinovată pentru trecut, pentru-că a fost iloială față de statul unguresc?! Ori unde este crima din trecut ceace să-ți justifice concluziile pentru viitor?! Argumentele de acest soi împotriva școlii confesionale sunt mai de grabă greșeli împotriva bunului simț.

Și factorii cu răspundere a bisericii ortodoxe române de sigur un vor lua astfel de motive în considerare, atunci, când își vor spune cuvântul hotărîtor în chestia școlii confesionale.

Și nici teama că biserica ortodoxă n'o să aibă personalul didactic bun sau personalul de control corespunzător menirii și importanței școlii respective nu va figura între motivele hotărîrilor. „Prin preoți și protopopi nu se poate face controlul școlii“ exclamă Popa Liseanu. În trecut cu butul multor și mari pedici s'a făcut și nu fără rezultat. Biserica ortodoxă însă n-a considerat acest mod de control ca ceva ideal. Și chiar pentru acea s'a năzuit că preoții și protopopii să fie totodată și învățători și profesori. Și acestora cred că nu li se poate denega pregătirea. Foarte mulți dintre revizorii și inspectorii statului sunt preoți sau teologi. În loc să judece dintr-o „nălțime“ mulți dușmani ai școlii confesionale rolul bisericii în învățământ ar fi mai bine să studieze — folosesc cuvântul nu din nebagare de seamă — să studieze școlile confesionale române din Ardeal, din Germania, Austria, Belgia, Olanda și chiar și din Franța, nu numai școlile primare ci și cele medii și universitățile confesionale cu mai multe facultăți și vor putea apoi să constate că și biserica este în stare să deie învățământului importanța cuvenită din toate puncte

le de vedere. În multe privințe chiar și științii ce sunt mai superioare școlile confesionale din Apus decât școlile statului. Ocazional vom înșira mărturisirile unor competențe. Este apoi o nedreptate să afirmi că biserica națională a românilor n'o să poată realiza ceea ce a realizat biserica popoarelor din apus.

Un singur lucru îi va îndemna pe factorii conducători să renunțe pentru un timp oarecare la școlile confesionale și anume: lipsa mijloacelor materiale și considerații superioare politice. Poporul românesc din Ardeal țărani și intelectuali deopotrivă după realizarea unității naționale nu văd nici o primejdie națională în școala de stat și astfel nu sunt aplicați să jertfească pentru școala confesională. Într-o atare împrejurări biserica va fi silită să renunțe cu regret la școlile sale, iar în școlile scăpate de sub supravegherea bisericii o mulțime de primejdii pândesc religiozitatea și morala. Curentele cari și-a făcut ravagiile prin țările apusului popularizate — în forma cea mai primejdioasă — își află intrarea ușor în școlile cari nu sunt sub supravegherea bisericii. Manualele aprobate singur de factori cari consideră doctrina creștinismului și adeseori și morala ca o simplă datină potrivită pentru unele timpuri dar care astăzi trebuie să sufere unele amputări radicale, anevoie vor fi ferite de esiri violente împotriva creștinismului. Dela factori, cari — afară de rari excepțiuni privesc religia creștină ca ceva sentimental, ce privește afecțiunile noastre, dar înpraxa este potrivnic și nesociabil cu intelectul luminat nu se poate pretinde ca să selecționeze, să lase la o parte ipotezele — nu rezultatele științei — necontrolate și desmintite adeseori de oameni de serioasă știință.

Iar la rândul lor ipotezele ba și falsificările unor savanți materialisti expuse prin graiul unor profesori sau învățători puțin scrupuloși sunt apoi în stare să zdruncine orice credință ba să expune batjocorei și râsului orice religie naturală ori descoperită. Rezultatul este apoi — rezultatul școlii că tineri părăsesc băncile școlii „convinsi” că omul nu este altceva decât un animal care are față de semenii săi acele relații ce le are un animal față de celelalte. Și să nu creadă nime că vorbim în necunoștința de cauze, să se cerceteze manualele de geologie și mai ales să se facă constatări și să se asculte părerile liceanilor și dovada este gata.

În multe manuale de școală se vorbește despre evoluționismul antropologic chiar sau aproape așa precum Haeckel și Huxley l-a popularizat. Se premărește acel „savant” despre a cărui operă științifică, oameni cari nu pot fi suspecți de fanatism religios se exprimă ca despre o rusine națională a Germaniei. (Dennert: Die Wahrheit über E. Haeckel, caracterizează opera lui Haeckel Welträtsel, mit dem Gefühl brennender Scham als ein Denkmal der Schmach in Deutschland).

Se preamărește opera rusinoasă și nesocotind desmintirile științifice făcute de savanți serioși, cari se feresc de mistificări, se afirmă cu tărie că omul este descendentul unei maimuțe preistorice, că trupul nostru este identic cu construcția maimuței. Ca viața pe pământ este din generația spontană, că faptul creării din partea lui Dumnezeu este protivnic cu știința, este un mod mai comod și mai ușor de a explica originea ființelor și toate acestea se afirmă autoritativ fără să se amintească că toate aceste principii sunt declarate ca tot atâtea imposibilități din partea științei serioase. Nu se aminteste nici un cuvânt ori să expune batjocurei preotul care neținând seamă de „rezultatele” științei afirmă și azi în veacul luminei basmele religioase.

Astfel se distruge fundamentul ori și cărei religii și e absurd să pretinzi că catechetul și profesorul de religie să lămurească adevărul religios. Pentru că ori sunt adevărate principiile imposibile expuse și atunci nu este cauză ca să fie combătute ori nu sunt și atunci n'au ce căuta în școala medie, combaterea lor și propunerea lor nu aparține decât în mod incidental școlii medii. Dar să le propui în liceu ex cathedra este o crimă, convingerile formate de liceani catechetul le observă adeseori târziu și pe lângă cea mai elocventă expunere și combatere unii elevi — este vrâsta încă cu inteligența nelămurită — rămân buni convinși.

În școlile luate de sub scutul și supravegherea bisericii curentele popularizate vor străbate cu ușurință eventual chiar vor fi preferite.

Rezultatul este apoi că se discută mereu cauzele crizei morale care bântue și se va declara și mai mult în viitor.

Pentru aceste motive biserica ortodoxă română nu poate fi nepăsătoare și nu poate privi cu indiferență ceea ce petrece în școală și fiindcă în mod eficace nu poate delătura primejdiile amintite decât prin școlile cari sunt sub

supravegherea sa și dacă un timp oarecare din lipsa mijloacelor nu va putea susține școlile sale se va nizuși să și aibă aceste școli. Căci dacă în Belgia și Germania se poate zice cu drept cuvânt că dela existența școlii confesionale depinde ființa religiei moralei și a simțului creștinesc cu acelaș drept se poate spune acelaș cuvânt și în România. Și nu peste mult, când va trece iluzia că școala de stat nu mai este pentru noi românii și creștinii primejdioasă părinții cari prețuiesc creșterea copiilor mai presus de toate vor fi cei mai aprigi susținători ai școlii confesionale române. Dar precum se vede este scris în cartea acestui neam ca mai înainte să greșească împotriva intereselor sale apoi să-și revină în fire. Revenirea se va produce mai în grabă ca și cum își închipuiesc și cei mai declarați dușmani ai școlii confesionale.

I. P.

„Mănăstirea Rîmețului”

Singura noastră instituție în care ne putem căuta cel mai vechiu și cel mai bogat izvor al vieții noastre național-culturale ne este *biserica*. Însemnătatea bisericii noastre strămoșești, în trecut se poate fără îndoială judeca și după numărul dușmanilor pe cari și i-a câștigat în lupta de apărare a întregii noastre ființe etnice. În această luptă, cu atâția dușmani cutropitori, biruința ei i s'a asigurat numai cu sufletul destul de oțelit prin conștiință sau credință solidaritate și sacrificiu a norodului și slujitorilor ei preoți și archierei; cari formau un organism perfect echilibrat pentru greutățile de 'nvins în lupta vieții.

O astfel de urmă văzută, unica reminiscență — stă și azi, la locul de 'nfrățire a plaiurilor Munților Apuseni, cu șerpuitoarele văi și vălețele ce tind spre vatra Murășului, — a unor vremi de uriașe efortări pentru existență; când ea era singura rădăcină din care se puteau hrăni, celelalte comunități ortodoxe din jurul Bălgradului — este biserica fostei „Mănăstiri a Rîmețului”.

Această biserică cum constată d-l Nicolae Iorga a fost pentru primadată pictată la anul 1486, și deci a trebuit se fie mult înainte edificată așa încât azi se numără între cele mai vechi biserici din Ardeal.

Importanța ei crește ca monument istoric pe zi ce merge, prin faptul, că cele dintâi zidiri de biserici românești — atât în Ardeal cât și în Moldova și Țara-Românească, s'au făcut din lemn de brad ori stejar. Abia prin veacul al XIV-lea în Ardeal și Muntenia, iar în Moldova prin cel al XV-lea veac, au început a se 'nalța clădiri din material mai solid, peatră ori cărămidă.

Această biserică se poate considera cel dintâiu locaș D-zeesc, edificat din peatră în partea locului, unde, cu un ciment puternic sunt prinși în părății ei bolovani rotunzi din stâncile elvețiene numite: Cheia-Rîmețului.

Edificiul bisericii e micuț cecece dovedește, că dimensiunile ei au fost aduse în legătură cu scopul. A fost biserica unui schit călugăresc și nici decum nu a fost edificată pentru masa poporului dreptcredincios.

Biserica e întunecoasă atât altariul cât și naia — în forma unui pătrat — primesc lumină prin câteva ferestrețe lungărețe și foarte strimte. Coniecturile boltiturilor însă sunt atât de perfecte, încât și azi ar putea face cinste oricărui architect. E edificată la mijlocul unei cetăți de stânci, la poalele lor; pe o livadă, care odinioară a trebuit se fie extraordinar de romantică — azi aproape jumătate e inundată de torenții unui pârâu de munte, care în cursul timpului a localizat bolovani și petris enorm.

De aici și „picirirea Mănăstirii” spune nu fără drept tradiția poporului.

În fața pericolului ce o amenința prin forțele irezistibile ale naturii, călugării și urmașii lor, stăpâni ai bisericii, — strebunii parochienilor de azi, — au edificat un zid puternic de peatră în apărarea sântului locaș. Dar totul zădarnic, vicissitudinile vremilor, nu pot fi staverite de brațele muritorilor, cari stau sub cârma acestor vremi, ori câtă credință și simț de jertfă ar deținea aceste brațe. Terenul din jurul bisericii a crescut din două părți, parte și prin descărcările alviei de vale din apropiere, iar fundamentul ei s'a slăbit simțitor pe urma umezelii care s'a acumulat la punctul cel mai de jos a livezii, sub fundament.

Astfel numai se poate explica crăpătura care de un timp încoace s'a ivit atât pe bolta naiei cât și în părății turnului.

Dar mai este o cauză principală care a precipitat destrucția acestui prețios monument istoric.

După unirea dela 1700 biserica aceasta a fost mult timp părăsită.

Azi e dovedit din partea istoricilor noștri, că masa mare a poporului român *nu a trecut nici când la unire*. Această schizmă românească s'a propagat aproape pretutindenea cu ferul roșu. Nu odată s'au dovedit credincioșii bisericei ortodoxe tenaci și adevărați eroi în apărarea „legii” și a drepturilor lor de proprietate ce le aveau asupra bisericilor.

Ast-fel, — constată tradiția — că pentru ortodoxia bisericei noastre de azi cunoscută ca „Mănăstire a Rîmețului” în anii de după 1700, nu odată sau dat adevărate lupte. Se pomeneste în graiul poporului despre ciocniri sângeroase între ostășii imperiali, și credincioșii satelor: Rîmeț, (Ponor și Mogos) cari în orice moment de pericol alergau se apere locașul Mănăstiresc și bunurile lui de hainele mâni ale celor ce confundau iubirea lui Christos cu interesele politice ale Cezarilor jezuiți din Viena.

Catolicismul unguresc a făcut mari eforturi pentru convertirea poporului nostru la unire și din motivul, că poporul acesta își făcea slujba iobăgească la vlădica rom. cat. din Alba-Iulia ca domn de pământ. Cu multă mucenicie a rescumpărat și salvat poporul român din aceste părți pentru ortodoxism intactă și „nespurcată” această biserică.

Acest adevăr își are și o explicare psihologică, care rezidă în următoarele:

Mănăstirea Rîmețului a fost încă din cele dintâi începuturi ale ei și o instituție cărturărească. Avea în funcție lângă ea și o școală — cea dintâi pentru acest ținut — de cantotri și preoți.

Prin urmare aporape fiecare, dar la tot cazul comunele bisericesti din imediata ei apropiere erau legate prin interese și contact de ordin cărturăresc cu vechea Mănăstire a Rîmețului.

Drept rezultat pozitiv a nenumăratelor încercări ale catolicilor de-a câștiga pentru cauza lor poporul și biserica cu slujitorii ei a fost; că Episcopatul rom. cat. a despoiat-o cu desăvârșire de averica ei, așa încât pe la sfârșitul veacului al XVIII-lea biserica „M. R.” e cunoscută ca părăsită.

Hotărît în acest timp de peste 30—40 de ani, cât a stat acest locaș, „cu o roată de car în ușă” (în loc de ușă) s'a deteriorat tot mai vertiginos.

Astfel o aflăm chiar și în zilele noastre, când,

de adevărata ei perire — care iar fi venit în lipsă de acoperiș echitabil a salvat'o actualul proțoiereu militar, ultimul ei paroh titular — Ion Dăncilă, carele a colectat în calitate de preot militar dela camarazii săi o sumă de 8000 lei; cu care s'a construit un nou acoperiș asupra ei.

Tot acest vrednic servitor al altarului ei, în perfect acord și cu întreg sprijinul moral al distinsului nostru istoric, D-l Ștefan Metes, a luat serioase și documentate demersuri pentru declararea acestei biserici de monument istoric, cerând prin un memoriu dela C. M. I. din Ardeal o sumă corespunzătoare pentru repararea ei, în așa ca să se poată păstra și feri de orice destrucție pentru posteritate.

Respunsul C. M. I. la memoriul amintit a fost rezumat la îndrumarea a proprietarului de azi de a așterne un deviz și preliminar de spese pentru acordarea sumei necesare la repararea ei. Subsemnatul din însărcinarea d-lui Șt. Metes am condus în vara anului 1923 un inginer dela oficiul edil al statului, în scopul pregătirii acestui deviz și preliminar de spese.

Devizul însoțit și de o opinie tehnică, cu aprobarea autorității superioare bisericesti s'a asternut nu demult la locul în drept.

Comisiunea Mon. Ist. însă spre marea noastră mirare în loc ca se voteze suma preliminară de 78.000 lei punându-o în curgere pentru începerea lucrărilor de reparare încă în primăvara aceasta, a aflat de bine să însărcineze pe d-l senator și protopop gr.-cat al Clujului E. Dăianu, ca se facă o oclată la fața locului asupra bisericei din chestiune, ținând în suspens toată cauza până va cunoaște opinia delegatului ei.

Dispoziția aceasta a C. M. I. — din care spre nenorocul nostru au lipsit ambii membri — fii a bisericei ortodoxe, — ne-a umplut inimile de durere în deplina noastră conștiință. Pentru că nu înțelegem pentru ce a fost nevoie de această oclată într'o chestiune deplin lămurită din acte, care privește biserica dominantă a statului român, ca proprietară, atunci mai ales când se discută posibilitatea de-a păstra singurul monument istoric, — ce'l are pe teritoriul jurisdicției sale Consistoriul Diecezei Clujului, — coborîtor din vremurile ctitoriei Domnului Moldovei?

Nu înțelegem pentru ce, — atunci când acest monument istoric e declarat ca atare de însuș D-l N. Iorga, care o recunoaște de cea mai ve-

che biserică în ființă pe teritoriul Ardealului iar azi amenință în lipsa unei cardinale reparații cu astfel de stări încât în orice moment putem se nu'l mai avem așa cum l'am moștenit dela „călugării cu meșteșug de știință și carte, — se mai fie din nou supus cercetărilor științifice ale d-lui Dăianu (?)

Și apoi, după ce în calea segregării averilor iobăgești sub stăpânirea ungurească în ultimele decenii, mult puțina avere imobilă (pădure mai ales) a acestor harnice albine mânăstirești a fost decimată de Episcopatul rom. cat. din Alba-Iulia ca pretins „domn de pământ“, azi când singura noastră comoară moștenită dela trudnicii înaintași, ne cere o atât de neînsemnată jertfă pentruca se no lăsăm a se îngropa în adâncul uitării cu puțina ei urmă vizibilă a avântului de credință, ce a stăpânit odinioară aceste plaiuri, alături de rîvna muncii între împnejurări mult mai grele; întemeiată prin se tea de jertfă pentru legea creștinătății ortodoxe și prin dorința nobilă a călugărilor ei din trecut de-a folosi neamului cu respândirea luminei din școala lor mânăstirească, — *acest gest al C. M. I. a Ardealului este nedrept față de biserică „Mânăstirii Rîmețului.*

Când pentru orice biserică reformată ori catolică din *Ardealul românesc*, fie a sașilor sau a ungarilor, noi nu avem nici un cuvânt de murmur dacă li-se votează din partea C. M. I. sume considerabile pentru conservarea lor ca monumente istorice, dispoziția aceasta a C. M. I. față de mânăstirea Rîmețului nu poate fi un tribut demn al recunoștinței noastre față de propriul nostru trecut și simboalele lui.

Cred, că în astfel de cazuri ar trebui se lăpădăm dela noi toată grijană și patima confesională dovedindu-ne luminați înțelegători ai fondului problemelor și prin urmare dând la o parte formele cu cari de atâtea ori se încearcă denaturarea situației adevărului pur.

Orice încercare de încurcătură a chestiunii ce privește declararea bisericii „M. Rîmețului“ de monument istoric și în urmare subvenționarea ei cu mijloacele materiale trebuincioase renovării respective păstrării ei intacte și pentru viitor, ca se vorbească încă multe veacuri despre „smerența apostolică“ și „sărăcia neîntinată a unor timpuri grele, dar totuș mai înălțătoare decât cele de azi, au să-se dovedească — așa nădăjduesc — neputincioase în fața dreptății. Cauza aceasta este susținută cu multă stăruin-

ță de d-l Stefan Metes distinsul istoric, fiu al tinutului nostru, scrupulos cercetător al trecutului nostru și neînduplecat apărător al ortodoxiei noastre. Și sperăm că C. M. I. va reveni asupra acestei chestiuni dându-i soluția reclamată de dreptatea cauzei.

Preot Vas. Bărluțiu

COMUNICARI

Nr. 1943. — Ministrul Cultelor cu adresa sa Nr. 34,259 din 1923 ne comunică următoarele:

Referindu-ne la adresa Prea Sfinției Voastre Nr. 2011 din 123, avem onoare a Vă înștiința că Ministerul nostru în chestiunea sectelor a luat următoarele dispozițiuni:

a) Prozelitismul nu se admite în principiu, turburând pacea cetățenilor;

b) propaganda religioasă deși este liberă nu va fi făcută așa ca să se aducă jignire bisericilor existente;

c) numele predicatorului permanent în mod obligator va fi adus la cunoștința autorității administrative locale, care va lua cunoștință dacă persoanele se bucură de plenitudinea drepturilor cetățenești și n'au fost condamnate de către justiție pentru vre-o crimă sau pentru vre-unul din delictele: fals, furt, înșelăciune, abuz de încredere, mărturie mincinoasă, atentat la bunele moravuri, delapidare de bani publici și rupere de sigilii sau la o pedeapsă mai mare de 15 zile închisoare pentru orice delict prevăzut în Codul Penal;

d) se va aduce la cunoștința autorității administrative locale și locul destinat cultului și timpul exact în care se țin întrunirile de cult;

e) predicatorul oficial sau permanent este responsabil de toate actele săvârșite cu ocazia exercitării cultului;

f) pentru adunările de cult ale adventiștilor și baptiștilor nu este nevoie să se ceară autorizație în fiecare caz, fiind suficientă îndeplinirea condițiilor de sub punctele precedente.

Ministru, Dr. V. G. ISPIR

Director General, Dr. GH. COMȘA

* * *

Nr. 1521. — Dăm aci circulara Nr. 2428 a Ministerului Sănătății publice și invităm preoțimea să se conformeze acestor dispoziții:

Inter multele boli, cari fac ravagii în rându-

rile populațiunii, se află azi și tifosul exantematic, care începe acum a bântui în formă de epidemie în Ardeal. Această epidemie însă din fericire este foarte mică, așa că luând toate măsurile de combatere, se poate spera în o stingere cât mai grabnică a ei. Pentru a putea ajunge la acest rezultat, este nevoie, în afară de munca organelor sanitare și de ajutorul organelor administrative și de acel al organelor bisericești. Precum bine este cunoscut cel mai important factor în lățirea și transmiterea acestei boli dela unul la altul este necurătenia trupească.

Vă invităm ca preoținea de pe amvon prin predici, să povățuiască credincioșii, arătând pericolul acestei boli, precum și felul de contaminarea ei, atrăgându-le atențiunea asupra importanței curățeniei — mai ales păduchii, — și îndrumându-i, ca toate cazurile de îmbolnăviri suspecte să le aducă la cunoștința medicilor sau organelor administrative — primar, jandarm, secretar comunal etc. acolo unde nu este medic. Făcându-se aceasta s'a contribuit foarte mult la combaterea acestei boli, care dacă se lătește mai mult poate deveni un flagel.

Inspector general, IONESCU

Șeful serviciului, Dr. LEUCUTA

* * *

Nr. 1892. — Protopopul Iosif Gombos din Câmpeni a aranjat un curs de cantori, care se va repeta de 2—3 ori în fiecare an. Tacsă de înscriere este 30 lei. Participanții vor acoperi din al lor spesele de locuință și hrană. Încălzitul și luminatul salei de învățământ se dă gratuit. Cei interesați să se adreseze oficiului protopopesc din Câmpeni.

* * *

ȘTIRI

PENTRU COLABORATORI. Rugăm pe preoții noștri destoinici în manauarea condeiului să ne trimită rapoarte despre lucrările diferitelor corporații bisericești, știri din parohii și alte informații, în articole scurte, scrise cu cerneală și numai pe o pagină a hârtiei.

* * *

M. S. Regina Maria s'a întors în capitală din călătoria făcută în Italia.

* * *

Cercuri pastorale. I. P. S. Metropolitul primat a convocat la București pe toți protopopii din Metropolia Bucureștilor pentru instituirea și acolo a cercurilor religioase după modelul celor ce sunt în funcție la noi de mai mulți ani. Cercurile acestea se vor ocupa mai întâi și mai intensiv cu chestia alcoolismului.

Toate cercurile vor da preferință acestei chestiuni, invitându-se învățătorii, medicii și toți cărturarii să ia parte la combaterea patimei beției, cerând reglementarea prin lege, a băuturilor spirtoase.

* * *

† **Nicolae Palade** paroh în Câmpeni a reposat în 14 Martie în vârstă de 51 ani după un serviciu de 23 ani ca preot. Pe urma reposatului au rămas soția văduvă cu patru orfani. Odihnească în pace.

* * *

Escomunicați. Păr. protopop Dr. Ștefan Pop din Izvin și păr. profesor Dr. Ion Pașca, ambii trecuți la biserica noastră au fost escomunicați din biserica gr. catolică de episcopii la cari aparținuseră „pentru părăsirea păcătoasă a credinței“.

* * *

CĂRȚI

Au apărut :

Sase cuvântări despre natură de Nicodem, episcopul Hușilor. Iași 1924. Ediția a doua.

* * *

Statutul funcționarilor publici votat de corpurile legiuitoare în 1923.

* * *

Anuarul IV al școalei civile de băieți din Cluj pe anul 1922—23 publicat de dir. Anton Domide.

* * *

La consistoriul nostru sunt depozitate spre desfacere următoarele cărți :

1. Papism și ortodoxism în Ardeal de Dr. G. Ciubaudu — — 12.— Lei
2. Români ortodocși și Români uniți de Dr. G. Ciubaudu — 10.— Lei
3. Ortodoxia și creștinismul apusean de P. L. Nicodim — — — 8.— Lei
4. Schisma Românească sau Uni-

- rea cu Roma — — — — — 2.50 Lei
5. Analele Asociației „A. Șaguna“
II. și III. à 20 lei, pentru membri — — — — — 16.— Lei
6. Invățăminte cu icoane (12 cărți
poștale cu icoane din Sft. Scrip-
tură) — — — — — 10.— Lei
7. Vieța unei mame credincioase
de Dr. I. Lupăș — — — — — 5.— Lei
8. Spice din istoria bisericii de
Dr. I. Lupăș — — — — — 5.— Lei
9. O pagină din lupta noastră
pentru existență de P. S. N.
Ivan — — — — — 5.— Lei
10. Memoriile Arhiepiscopului și
Mitropolitului **Andrei Șaguna** 25.— Lei
11. „Pentru neam și lege“, predici
împotriva sectarilor de Dr. G.
Comșa — — — — — 35.— Lei
12. „Istoria Românilor“ de Dr. Ion Lu-
nas — — — — — 50.— Lei
13. „Problema educației sexelor“ — 8.— Lei
14. „Femeia“ de Dr. C. Stanca — — 20.— Lei
15. Regule de drept și de morală
scoase din Sfânta Scriptură
de M. Dupin trad. de M. W.
Pacu — — — — — 35.— Lei

Oficiul protopresbiteral ortodox român al
tractului Murăș-Ludoș în înțelegere cu comi-
tetul parohial concernent.

ROMUL POPA
protopop.

Tipografia și Librăria Diecezană ARAD

Extras din catalog

1-5

- Potir*, cu pedestal din bronz, paharul din argint
aurit à 1500.— și 2200.—; din argint curat
și aurit à 7500.— și 8000.— Lei.
- Linguriță* la sf. cuminecătură din argint à 450.—
din bronz aurit à 200.— Lei.
- Disc* din bronz aurit à 150.— Lei, din argint au-
rit 1000.— Lei.
- Copie* cu ascuțis de oțel à 260.— Lei.
- Cutie* pentru sf. cuminecătură la bolnavi, din
bronz argintat 2000.— Lei.
- Cutie* pentru mir, burete, ioarfeci, la sf. botez,
din bronz argintat 2000.— Lei.
- Cuțitas* pentru miruit, 120.— Lei.
- Candele* de argint de China sau Alpaca à 550.—
și 800.— Lei.
- Cădelnițe* după ritul ortodox din bronz argintat
à 1000.— și 1500.— Lei.
- Cruce pe altar*, sau portative, din lemn frumos
lucrat à 50.— Lei, din argint de China cu
Domnul Christos gravat în cruce și cu deco-
ruri, bucată à 1400.—, iar din bronz argin-
tat 550.— Lei.
- Litier* din argint de China à 3500.— și 4500.— L.
- Tavă* pentru anaforă, dela 400.— Lei în sus.
- Burete* presat (pentru antimis) à 15.— Lei.
- Uneltele de bronz pentru prapori*, 600.— Lei.
- Cruce* pentru molitvelnic din argint de China
500.— Lei, iar din aramă argintat à 180.—
Lei.
- Stelută* din bronz aurit 150.— Lei, iar din argint
aurit 280.— Lei.
- Pristornic* (sigil pentru sfințele prescuri) din
lemn de teiu, bucată 25.— Lei.
- Cană* pentru încălzit apă (pentru căldură — te-
plota) din bronz argintat, 80.— și 100.— Lei.
- Vase pentru apă* și vin cu tavă din bronz argin-
tat 1400.— Lei.
- Vase de sticlă pentru apă și vin*, cu tavă din
zinc, cu 150.— Lei, iar cu tavă de cristal
230.— Lei.

No. 30—1924 prot.

3—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de paroh în paro-
hia de cl. III *Chincis*, protopresbiteratul Murăș-
Ludoș, se publică concurs cu termen de 30 zile
dela prima publicare în „Renasterea“.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Intregirea salariului dela stat.
2. Sesiune parohială 16 jugăre.
3. Zi de lucru dela fiecare familie.
4. Stola urcată.

Se observă că din zilele de lucru și din stolă
una treime parte formează competența canto-
rului.

Concurenții vor înainta cererile de concurs
instruite conform normelor în vigoare subsem-
natului oficiu protopresbiteral în termenul fixat,
iar pe lângă prealabila încunostințare au voie
a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbă-
toare la biserică spre a face cunoștință cu po-
porul.

Murăș-Ludoș. 28 Februarie 1924.

Vas pentru miruit din bronz argintat, provăzut cu cuțitas à 550.— Lei.

Ornate (odăjdii) bisericesti în toate execuțiile dela 4500.— Lei în sus. La cerere servim modele.

Stihare pentru preoți, din giolgi (pânză albă) dela 800.— Lei în sus; din brocat după înțelegere.

Prapori în toate mărimile și culorile dorite, bucata dela 2500.— Lei în sus. La cerere servim modele.

Acoperitoare pentru analogion (Tetrapod) din brocat, plūs, mătase, dela 1000.— Lei în sus.

Perdea la ușile împărătești. Prețul după material (plūs, catifea, brocat, damast) și după mărime.

Chivot, Ripizi de lemn, *Fesnice*.

Potcapii din catifea à 150.— Lei.

Brâne preoțești în toate culorile à 600.— Lei metrul.

Prâznicare, execuție foarte frumoasă, pictate pe lemn de teiu, sau pe tinichea cu 150.— Lei.

Clopoțele pentru altar dela 400.— Lei în sus.

Icoane sfinte pictate în oleu pe pânză în ori-ce mărime.

Mormântul Domnului pictat pe pânză frumos și montat, dela 1500.— Lei în sus.

Stihare pentru ministranți, din giolgi, dela 400.— Lei în sus, iar din brocat după înțelegere.

Căciuli pentru preoți dela 150.— Lei în sus.

P. O. public este rugat, să-și facă comanda de sărbători cât se poate de timpuriu. Comanda făcută în timpul ultim, eventual nu ajung la vreme.

Nr. 102—924 pp.

1—3

CONCURS

Se publică concurs, cu termen de 30 zile de la întâia apariție în „Renășterea“, la postul de paroh al nouînființatei parohii TEIUȘ, recunoscută de Ministerul Cultelor sub Nr. 58,989 dela 19 Nov. 1923.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt: leafa legală dela stat, iar din parohie venitele conscrise în coala B., între cari și prestația în natură de câte una ferdelă cucuruz dela fiecare familie, anual.

Se observă, că parohia a făcut demersuri să fie înzestrată cu pământul prevăzut de lege în

logătură cu înfăptuirea Reformei Agrare, primind asigurări favorabile.

Reflectanții îndreptățiți la concurs își vor înainta cererile cu documentele de lipsă, în termenul fixat, subsemnatului oficiu protopopesc, iar petru a face cunostință cu credincioșii se vor prezenta în parohie, pe lângă observarea dispozițiilor §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii.

A i u d , la 22 Februarie 1924.

Oficiul protopopesc ort.-rom. al Aiudului în înțelegere cu comitetul parohial din Teius.

IOSIF POP, adm. prot.

Imprimare Oficiale

In atențiunea oficiilor protopopești și parohiale

Toate imprimarele pentru încheierea socotelilor bisericesti și școlare, blanchete pentru rapoarte oficiale, precum și orice fel de rechisite de birou se află deposite și se pot comanda cu prețuri convenabile dela

LIBRĂRIA

„Cartea Românească“ S. A.

Sucursala CLUJ, Piața Unirii Nr. 7.

Expediția se face cu ramburs.

STEFAN FEHÉR

CLUJ — Str. Memorandului Nr. 21.

Pregătește

pălării pentru preoți după măsură și model

Repară pălării vechi după mustră originală, precum și altfel de pălării cu prețuri ieftine.